

Nr 823

Av herr **Elmwall m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 140, med förslag till lag om ersättning för skada i följd av atomreaktordrift m. m. (atomansvarighetslag).*

Enligt den i propositionen nr 140 föreslagna provisoriska atomansvarighetslagen skall vid driften av atomreaktorer och andra atomanläggningar strikt skadeståndsansvar och skyldighet till ansvarighetsförsäkring åvila anläggningsinnehavaren. Ansvarighetsbeloppet föreslås begränsat till 25 milj. kronor för atomskador i följd av en och samma händelse. Försäkringen skall kompletteras med statsgaranti. I den mån ansvarighetsbeloppet ej förslår, skall sålunda gottgörelse av statsmedel beredas skadelidande enligt grunder som fastställs av Kungl. Maj:t och riksdagen.

Såsom i propositionen redovisas pågår inom OEEC arbete på en konvention rörande skadestånd och försäkring vid atomreaktordrift. Enligt det nu uppgjorda konventionsförslaget skall skadeståndsansvaret vara begränsat till belopp som beroende på nationell lagstiftning må sättas mellan ca 25 och 75 milj. svenska kronor. I Danmark och Norge synes man, såsom framgår av propositionen, snarast vara inställd på att acceptera ett högre ansvarighetsbelopp än vad som svarar mot 25 milj. svenska kronor. Självklart är det av särskild betydelse att i de nordiska länderna enhetliga bestämmelser kommer att gälla i fråga om ansvarighetsbelopp. Departementschefen anser emellertid att vid utformningen av nu ifrågakarande provisoriska lagstiftning ansvarighetsbeloppet för anläggningsinnehavaren icke bör sättas högre än 25 milj. kronor. De fortsatta överläggningarna med grannländerna ävensom ytterligare erfarenheter som kan vinnas under den närmaste framtiden skulle enligt propositionen få visa, om det finns skäl att i den blivande mera definitiva lagstiftningen frångå den ståndpunkt som nu intagits.

Såsom atomskadeutredningen framhållit är det givetvis i de skadelidandes intresse, att ansvarighetsbeloppet fastställs till högre belopp än 25 milj. kronor. I den provisoriska lagstiftningen bör dock det i propositionen föreslagna beloppet kunna accepteras, under förutsättning av att den kompletterande statsgarantien får en tillfredsställande utformning. Om vid förhandlingar med våra nordiska grannländer förutsättningar finnes för överenskommelse om ett högre ansvarighetsbelopp, synes oss en sådan lösning böra eftersträvas från vårt lands sida.

I den mån ansvarighetsbeloppet ej förslår, bör enligt propositionen gottgörelse beredas av statsmedel enligt grunder som skall fastställas av Kungl. Maj:t och riksdagen. Även eljest skulle staten inträda, då den skadelidande ej kunnat utfå ersättning som bör tillkomma honom. Atomskadestredningen har framhållit att fördelningen av statsmedel som ställts till förfogande bör ske efter generella, i förväg givna grundsatser. Den skulle sålunda inte få äga rum efter skön eller myndighets prövning i det särskilda fallet. Statsmakterna skulle vid den tidpunkt då anslag beslutes bestämma fördelningsprinciperna. Härvid skulle kunna föreskrivas, att medlen i första hand skall användas för att täcka personskador, eventuellt dylika skador upp till en viss gräns, och att i fråga om egendomsskador endast vissa slag av skador skall ersättas o. s. v. Departementschefen har utan närmare kommentarer i huvudsak anslutit sig till utredningens förslag.

Enligt vår mening måste den kompletterande statsgarantien få den innebörden, att de skadelidande tillförsäkras full gottgörelse i fråga om såväl personskador som egendomsskador. Driften av atomreaktorer och andra atomanläggningar måste anses vara ett allmänt samhällsintresse. Det framstår då som orimligt, att personer, som blir skadelidande till följd av atomolycka, inte skulle få full gottgörelse. Om statsgarantien icke får den innebörden, att full gottgörelse tillförsäkras skadelidande, kan man exempelvis befara en avsevärd värdeminskning i fråga om fast egendom inom områden, som ligger inom farozonen för en atomolycka. Det synes oss därför nödvändigt att i atomansvarighetslagen intages bestämmelse om att den statliga garantien skall avse att ge de skadelidande full gottgörelse, i den mån ansvarighetsbeloppet inte förslår härtill.

Om en reaktorolycka inträffar, synes för jordbruket inom zonen nedslaktning av djur och långt gående driftavbrott bli oundvikliga. Det framstår då som angeläget, att skadereglering kan genomföras utan större tidsutdräkt. I detta syfte synes oss fortlöpande värdering av fast egendom och levande inventarier å fastigheter inom farozonen böra äga rum, vilken kan ligga till grund för ersättningsbedömningar efter en atomolycka.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

- I. att riksdagen vid behandling av propositionen nr 140 måtte besluta, att personer, som lidit skada till följd av atomolycka, må erhålla full gottgörelse av statsmedel för skadorna, i den mån ansvarighetsbeloppet för anläggningsinnehavaren icke förslår till sådan ersättning, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderlig utformning av atomansvarighetslagen;

II. att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om prövning och förslag rörande fortlöpande värdering av fast egendom och levande inventarier inom farozon för atomolycka, avsedd att ligga till grund för ersättningsbedömningar efter atomolycka i enlighet med vad ovan anförts; samt

III. att riksdagen även i övrigt måtte beakta vad i motionen har anförts.

Stockholm den 3 maj 1960

Emil Elmwall

Henry Brandt

Karl Björkänge

Erik Grebäck